

Søknad

Søknadsår	2015	Vår arkivsak:
Støtteordning	Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland	
Prosjektnamn	Støtte til utstillingsmodular i Folgefonnsenteret	

Kort beskriving

STØTTE TIL UTSTILLINGS- OG OPPLEVINGSMODULAR I FOLGEFONNSEENTERET
– EIN NY ATTRAKSJON I HORDALAND

Prosjektbeskriving

Vi søker om støtte på 3 mill kroner til å utvikle utstillingane på Folgefonnsenteret slik at senteret kan bli ein sterk turistattraksjon og eit nav for utvikling av nyskapande reiseliv i Hordaland og samstundes ein vesentleg utviklar av naturfagsundervisning for skuleverket i fylket.

Folgefonnsenteret er under etablering i Rosendal som eit nasjonalt flaggskip for kunnskapsformidling med fokus på vatnet sin syklus på Jorda, klima, biodiversitet og bærekraftig forvaltning av naturressursar.

Bygginga av senteret er støtta av alle kommunane på Folgefonnhalvøya, avd Hordaland Fylkeskommune og lokalt næringsliv, med Kvinnherad Kommune som eigar av bygget. Utstillingane i senteret vil skapa ein attraksjon med kontinuerleg og oppdatert forsknings- og kunnskapsformidling retta mot allmenhet, barn og unge og skulesektor.

Utstillingene skal være forståelege, spennande, og moderne, ved bruk av tidsaktuelle digitale og interaktive format. Dei skal inspirere til aktivt friluftsliv og å ta i bruk den unike naturen i bre- og fjordlandskapet.

Innhaldet i utstillingane blir utvikla av Bjerknessenteret, Havforskningsinstituttet og Folgefonna Nasjonalparksenter i fellesskap og i samarbeid med leiande leverandørar av utstillingsdesign.

Det blir no arbeidd med å finansiere utstillingane i senteret, med mål om å nå 10 mill kroner som er den rammen som trengs for å få høg kvalitet og tilstrekkeleg attraksjonsverdi.

Forskningsrådet og Miljødirektoratet har til saman løyvd 2 mill, og det blir arbeid med å søke ytterlegare støtte frå private og frå forskjellige stiftingar.

Bidraget frå Fylkeskommunen er tenkt brukt til å sikre den sentrale visualiseringsinstallasjonen om vatnkretsløpet og dei andre visuelle utstillingsmodulane.

Ei vellukka etablering av Folgefonnsenteret er venta å gi store regionale ringverknader og fell godt saman med Fylkeskommunen sin handlingsplan for næringsutvikling (2015).

Kontaktopplysningar

Funksjon	Namn	Adresse	Poststad	Mobil
Søkjjar/prosjekteigar	Kvinnherad kommune	Rosendalsvege n 10	5470 ROSENDAL	95824275
Kontaktperson	Karen Løvfall Våge	Rosendalsvege n 10	5470 ROSENDAL	95824275
Prosjektleiar	Havforsk. - Bjerknessent. - Nasjonalsententer	Rosendalsvege n 10	5470 ROSENDAL	95824275

Motteke offentleg støtte tidlegare: Ja

Noregs Forskingsråd har innvilga 0,5 mill kroner til utarbeiding av ein oversikt over aktuelt materiale (film, foto, illustrasjonar, tekstar) som eksisterer hos dei tre innhaldsleverandørane. Forskingsrådet har også innvilga 0,5 mill kroner mill kroner til formidling av klimaspørsmål. Miljødirektoratet har innvilga 1,0 mill. kroner til innhaldet med vekt på tema som står sentralt i forvaltninga av Folgefonna nasjonalpark. Det blir søkt om ytterlegara 1 mill frå Miljødirektratet til formidling av klimakunnskap.

Spesifikasjon

Bakgrunn

Folgefonnsententeret er under etablering i Rosendal som eit nasjonalt flaggskip for kunnskapsformidling, med fokus på vatnet sin syklus på Jorda, klima, biodiversitet og bærekraftig forvaltning av naturressursar.

Alle kommunane på Folgefonna, saman med næringslivet i regionen står bak tiltaket og har gått saman om å etablere ei stifting for senteret.

Vatnet sin syklus er det sentrale elementet som knyter tematikken saman, og som også bidrar til å trekkja globale problemstillingar inn i formidlinga.

Bak det faglege innhaldet i utstillingsdelen står Folgefonna Nasjonalpark, Bjerknessententeret for klimaforskning og Havforskningsinstituttet med sine nasjonale og internasjonale nettverk. Forskarane vil vera aktivt involvert i både utforming av utstillingar og i den kontinuerlege formidlinga retta mot allmennhet, barn og ungdom.

Rosendal er eit av dei sentrale turistmåla på Vestlandet, med nasjonal tyding. Dette skuldast både dei unike kulturverdiane på staden, med Baroniet, men også dei unike kultur- og naturlandskapa på Folgefonna, med Folgefonna i sentrum. Området er også sentralt i sterke framtidretta næringer som kraftproduksjon/fornybar energi og havbruk. Det skjer no ei sterk omlegging av reiselivsnæringa med stor vekt på natur og opplevingar, med potensiale for betydeleg vekst, gründerverksemd og nye reiselivsprodukt.

Søknad til Hordaland fylkeskommune (HNN)

Følgefonnsenteret vil spele ei sentral rolle i denne utviklinga, og vil verte eit nav som knyter kunnskap og forskning omkring natur og klima til eit opplevingssenter som vil skape ringverknader i regionen og i fylket. På denne måten vil vesentlege sider ved den pågående samfunnsomforminga i "det grønne skiftet" kunne speglast i motiverande kunnskapopplevinger og utviklast i samspel med den nye formen for reiseliv i nettverk med nye verksemdar. Kompetansen frå verdsligande forskning vil såleis kunne gjødsle og utvikle kompetansegrunnlaget for etablering av ny verksemd i regionen.

Utstillingane i senteret vil skapa ein attraksjon med kontinuerleg og oppdatert forsknings- og kunnskapsformidling retta mot allmenhet, barn og unge og skulesektor. Utstillingane skal vere forståelege, spennande, og moderne, ved bruk av tidsaktuelle digitale og interaktive format. Dei skal inspirere til aktivt friluftsliv og å ta i bruk den unike naturen i bre- og fjordlandskapet. Leiande firma på utstillingsdesign er trekt inn i utviklingsarbeidet. Dei vil bidra i produksjonen av utstillingane. Idékonseptet er unikt i sin tverrfaglighet og i vektlegginga av den pedagogiske vekslinga mellom formidling inne i senteret og ute i naturen med breen, fjorden, vassdraga og kulturlandskapet.

Innhaldet i senteret er fordelt på fire temaområde: 1) Vatnet sin syklus 2) Klimaendringar og deira relasjon til samfunnsrisiko 3) Akvatiske økosystem og berekraftig bruk av desse 4) Økosystemtenester illustrert ved globale og lokale døme i og rundt Folgefonna nasjonalpark.

Rosendal har gode kommunikasjonar frå Bergen og Flesland. Etableringa av senteret vil ytterlegare styrkja Folgefonnhalvøya sin status som leiande reiselivs- og turistmål, og vil løfte og aktualisere realfaglig kunnskapsformidling, og stimulere til kompetanseutvikling og nye arbeidsplasser i regionen.

Prosjekt mål

VISJON OG FØREMÅL:

«Følgefonnsenteret skal utviklast til ein sentral for turisme, verdiskapning og kunnskap i Hordaland gjennom å fremja og formidla kunnskap og kompetanse om berekraftig utvikling med fokus på naturverdiar, oppleving, undervising, forskning, vern, forvaltning og næringsutvikling knytt til geologi, bre, klimaendringar, energi, naturmangfald, kulturminne og matproduksjon i spennet frå Hardangerfjorden til Folgefonna»

Målet med Folgefonnsenteret er å etablere eit framragande senter for kunnskapformidling med fokus på store tema innafor naturkunnskap. Det skal vera ei nasjonal og internasjonal samarbeidsplattform og eit flaggskip for tverrfagleg forskningsformidling med fokus på vatn, is, klima, biologisk mangfald og berekraftig utvikling. Sentralt i senteret vil det vera ei dynamisk utstilling som formidlar oppdatert tverrfagleg kunnskap i tidsaktuelt format relatert til dei nemnde tema.

Følgefonnsenteret skal løfta innsatsen på nasjonal kunnskapsformidling kvantitativt og kvalitativt, stimulere nysjerrighet og interesse for naturkunnskap og auka forståinga for samanhengar i naturen. Senteret skal samstundes styrkja interessa for forskning, forvaltning og næringsliv og for berekraftig bruk av ressursane på Jorda, og bidra til å trekke unge og vaksne ut i naturen. Senteret skal ha utgangspunkt i Folgefonna nasjonalpark, bre- og klimaforskning ved Bjerknessenteret, marin forskning ved Havforskningsinstituttet og i næringslivet.

Målgruppene er barn og unge, allmenhet generelt, reiselivsnæring og beslutningstakarar i privat og offentleg sektor. Folgefonnsenteret skal stimulere lysta til å stilla spørsmål og å finna svar gjennom

observasjonar, forskning og læring. Folgefonnsenteret skal halda eit internasjonalt og fagleg høgt nivå på formidlinga.

Eit vesentleg mål for senteret er at det skal verte eit nav der nye verksemder i det regionale reiselivet, særleg knytt til "opplevingsturisme" kan utvikle produkt, kome i kontakt med kundar og finne saman.

Forankring

Søknaden treff alle dei tre hovudstrategiane i Handlingsprogrammet:

- Hovudstrategi 1: Meir entreprenørskap og innovasjon.

Det skal etablerast ein sentral ny turistattraksjon som også skal fungere som nav for nye r nye entreprenørar og gründerar innanfor opplevingsturisme. Senteret vil bidra med kunnskap og treffpunkt for nye verksemder og deira kundar, og ikkje minst gje eit betydeleg kunnskaps- og kompetansegrunnlag for desse.

Innsatsområde Internasjonalisering: Folgefonnsenteret vil bli trekt inn i internasjonale og le og nasjonale nettverk. Bjerknessenteret og Havforskningsinstituttet har betydeleg finansiering fra programma i NFR og EU (H2020) der senteret vil kunne spele ein rolle i framtidige prosjekt.

- S. 11

- Hovudstrategi 2: Fleire med meir relevant kompetanse.

Senteret vil trekke forskningsverksemd, kurs og konferansar til regionen, og det kan etablerast nye t nye kompetansearbeidsplassar.

Innsatsområdet Samspel mellom dei sterke universitets- og forskningsmuljøa og regionalt onalt næringsliv vil bli styrka.

Utstillingane og produktet Folgefonnseneteret fell godt saman med Handlingsplanen sitt avsnitt snitt om Meir entreprenørskap og innovasjon der ein understreker følgjande: «sterkare samspel mellom FoU-institusjonar og næringslivet og slik realisere eit enno større utbytte hos alle aktørane». Utviklinga av Folgefonnsenteret er eit godt døme på dette.

- Hovudstrategi 3: Ein velfungerande bergensregion og attraktive regionale senter.

Senteret vil styrke banda mellom forsknings- og utdanningsinstitusjonane i Bergen og resten av fylket. Det vil knytte band mellom aktivitetar i alle Folgefonnkommunane og verksemder i dei, særleg innanfor reiseliv, men også i skulesamanhang. Etersom Rosendal både er det sentrale reiselivsnavet i den sørlege delen av fylket og også administrativt sentrum i Kvinnherad Kommune vil ei vellykka etablering av Folgefonnsenteret gje Rosendal sine senterfunksjoner eit ytterlegare løft.

I Handlingsprogrammet er Reiselivsnæringa i Handlingsprogrammet trekt fram ein an bransje med særskilt fokus. Folgefonnseneret vil sterkt styrke destinasjonsutviklinga i Rosendal, men også ha ringverknader for andre reisemål rundt Folgefonna.

Ein må også trekkja inn den viktige rolla Folgefonnsenteret vil få i å formidla kunnskap om klimautfordringane, både dei globale og dei regionale, og såleis bidra til å utvikle Hordaland til ein leiande region både når det gjeld klimaomstilling og klimatilpassing. Dette fell godt saman med klima.

Den regionale næringsplanen for Hordaland 2013-2017 tek opp fleire utfordringar der Folgefonnsenteret vil bidra positivt:

Søknad til Hordaland fylkeskommune (HNN)

2.2.4 påpeiker at Bergen sine utdannings- og forskningsmiljø har verdi for heile fylket.

Følgefonnsenteret er eit godt døme for korleis denne samhandlinga kan utviklast.

2.2.6 påpeiker at nye kompetansearbeidsplassar er viktige for å skape attraktive lokalsamfunn som held på og trekk til seg kompetanse. Her vil Følgefonnsenteret som inneheld kontorarbeidsplassar for forskning og forvaltning og vil bli sentral for nye typer reiselivsarbeidsplassar, kunne få ei positiv rolle.

Vidare vil Følgefonnsenteret bidra til grunnlag for entreprenørskap og innovasjon til støtte for lokale gründarar (Pkt 4.3).

Innretningen mot naturvitskapsopplæring i skulen vil kunne gje gode ringverknader i høve til framtidig kompetanse i fleire teknisk orienterte næringer.

Prosjektorganisering

ORGANISERING ARBEIDET MED UTSTILLINGANE I FOLGEFONNSENERET

I samarbeid skal denne arbeidsgruppa utvikle utstillinga i Følgefonnsenteret:

Eystein Jansen og Jostein Bakke - Bjerknessenteret for klimaforskning

Øystein Skaala og Marie Hauge - Havforskningsinstituttet

Karen Løvfall Våge og Kjartan Thoresen - Følgefonna nasjonalparksenter

ORGANISERING OG EIGARSKAP FOLGEFONNSENERET:

Bygningsmassen i Følgefonnsenteret er finansiert av Kvinnherad kommune, Hordaland fylke og næringsliv, og vil bli eigd av Kvinnherad kommune. Kommunane rundt Følgefonna: Odda, Ullensvang, Jondal, Kvinnherad og Etne står bak, og saman med Universitetet i Bergen er det under etablering ei almennyttig stifting med ansvar for drifta av Følgefonnsenteret som eit senter for forskingsbasert kunnskapsformidling.

Styret for Følgefonnstiftinga skal ha slik samansetjing: 1 medlem frå kvar av kommunane Kvinnherad, Jondal, Ullensvang, Odda, Etne, og 1 medlem frå Bjerknessenteret/Universitetet i Bergen, 1 medlem frå Havforskningsinstituttet, 1 medlem frå Følgefonna Nasjonalparksenter.

Følgefonnsenteret skal driva kunnskapsformidling i tråd med staten sine føringar og vernemotiva for Følgefonna Nasjonalpark. Stiftinga skal også stimulera interessa for friluftsliv i nasjonalparken, for kulturlandskap, kulturminne, lokale kultur- og handverkstradisjonar og betydninga desse har for lokal næringsutvikling.

Drifta skal dekkast av tilskot frå staten, leigeinntekter frå kontorfellesskapet i bygget, billettinntekter og diverse arrangement og fagmøte i senteret.

Samarbeidspartnarar

SAMARBEIDSPARTAR I FOLGEFONNSENERET

Økonomiske bidragsytarar byggeprosjekt:

Hordaland fylkeskommune, Kvinnherad kommune,

Norsafe AS, Sunnhordland kraftlag AS, Skålafjero AS, Hellesøy verft AS

Fagleg ansvarlege:

Følgefonna nasjonalparksenter,

Søknad til Hordaland fylkeskommune (HNN)

Bjerknessenteret,
Havforskningsinstituttet

Andre fagmiljø:
Miljødirektoratet, Statens naturoppsyn,
Fylkesmannen i Hordaland

Andre faglege samarbeidspartar:
Hjortsenteret,
IMBER (Integrated Marine Biogeochemistry and Ecosystem Research)

Utstillingsfagleg samarbeid:
Fuggibaggi Design
Gagarin
Akvariet i Bergen
Snøballfilm
Vil Vite Bergen
Skolelaboratoriet, Universitetet i Bergen

Andre samarbeidspartar:
Kvinnherad vidaregåande skule
Folgefonna breførarlag as
Åkrafjorden oppleving
Åkrafjordtunet
Kvinnherad turlag

Aktivitetar

INNHALDET I FOLGEFONNSENTERET

Folgefonnssenteret er eit samarbeid om formidling mellom Folgefonna nasjonalparksenter, Bjerknessenteret for klimaforskning og Havforskningsinstituttet. Folgefonnssenteret skal innehalda ein interaktiv utstillingsdel, auditorium og kinosal, skulelaboratorium og eit kontorfellesskap for forskning og forvaltning. Kontorfellesskapet vart etablert i 2011 i midlertidige lokale i Rosendal. Dette blir relokalisert til Folgefonnssenteret når det står klart.

Innhaldet i utstillinga er gruppert i følgjande 12 tema/stasjonar og knytt til opplevingar ute i naturen:

1. Vatnet sin syklus på Jorda
2. Folgefonna - breen
3. Atmosfæren og klima
4. Vatn og landskap
5. Vassdragsnaturen og kraftproduksjon
6. Fjorden: sirkulasjon, vårblostring, planter, dyr, fysikk, mekanismar, brukarane
7. Bygdene, kulturen og næringsvegar
8. Naturmangfald og økologi
9. Friluftsliv
10. Folgefonna nasjonalpark

Søknad til Hordaland fylkeskommune (HNN)

11. Forskaren: bre, klima, marin mv.
12. Djupdykk: Havet og den djupe fjorden

Sjå vedlagt prosjektbeskrivelse for skisser med oversikt over stasjonane og bygg.

Utstillingsmodulane og ideane er utvikla i samspel mellom forskerne/innhaldsinstitusjonene og Fuggibaggi Visuell design i Bergen, og Gagarin frå Island. Fuggibaggi har bl.a. ansvaret for utstillingsdesign i VilVite-senteret i Bergen, og Gagarin er ein leiande internasjonal leverandør av digitale interaktive løysingar, herunder som leverandør av sentrale utstillingslement i fleire norske naturparksenter og attraksjonar.

I utviklinga av innhaldet i senteret vil ein vektleggja vekselverknadar mellom kunnskapsformidling i senteret og aktiv bruk av naturmiljøet på Folgefonnhalvøya. Det er difor ønskjeleg å ha eit tett samarbeid med representantar frå skulesektor (frå barneskular og vidaregåande skular i regionen) og friluftsansjasjonar som Kvinnherad turlag, Bergen og Hordaland turlag og Den norske turistforening.

For utvikling av det pedagogiske innhaldet og utstillingane, er det inngått intensjonsavtalar med andre kompetansmiljø, ma Snøballfilm, Skolelaboratoriet ved UiB, Akvariet i Bergen og Vil Vite senteret i Bergen. Folgefonnsenteret skal også bidra med materiale og samarbeid med andre nasjonale senter for kunnskapsformidling.

Vatn er ein føresetnad for alt liv og alle menneskesamfunn på Jorda, og ingen andre stader i solsystemet vårt er det slike mengder med vatn som på Jorda. Filmane og bøkene "En reise i vannets fremtid" og "En reise i vannets historie" som professor Terje Tvedt (Universitetet i Oslo/Bergen) har stilt til disposisjon for Folgefonnsenteret representerer eit viktig bidrag til senteret av høg kvalitet. Utdrag av dette materialet vil vera eit viktig element i formidlinga om vatn. Tvedt er vinnar av Forskningsrådet sin formidlingspris.

NASJONAL OG INTERNASJONALT SAMARBEID

Folgefonna nasjonalparksenter er lokalisert i Rosendal, men omfattar eit desentralisert samarbeid mellom innfallsportar og besøksmål i dei fem kommunane på Folgefonnhalvøya. Folgefonna nasjonalparksenter skal formidla kunnskap om natur og miljø med fokus på naturarven, og stimulera til friluftsliv og berekraftig verdiskaping. Nasjonalparksenteret har autorisasjonen sin frå Miljødirektoratet og samarbeider med andre nasjonalparksenter. Havforskningsinstituttet som er Europas nest største marine forskingsmiljø, er eigd av Nærings- og fiskeridepartementet. Instituttet sitt føremål er å forska, overvaka og gje råd knytt til marine økosystem og akvakultur.

Bjerknessenteret for klimaforskning, som er Nordens største forskingsmiljø på klima, er eit samarbeid mellom Universitetet i Bergen, Uni Research AS, Havforskningsinstituttet og Nansensenteret for miljø og fjernmåling.

Samarbeidspartane i prosjektet har omfattande internasjonale nettverk. Kvart år blir det arrangert ei lang rekkje faglege møte, workshops og sommarskular, og fleire av desse kan leggjast til Folgefonnsenteret. Det vil bidra til å utvikla nytenkjande formidling og få unge forskarar direkte med i formidlingsarbeid.

Målgrupper

MÅL OG MÅLGRUPPER

Søknad til Hordaland fylkeskommune (HNN)

Målet med Folgefonnsenteret er å etablere eit framragande senter for kunnskapformidling med fokus på store tema innafor naturkunnskap. Det skal vera ei nasjonal og internasjonal samarbeidsplattform og eit flaggskip for tverrfagleg forskingsformidling med fokus på vatn, is, klima, biologisk mangfald og berekraftig utvikling. Sentralt i senteret vil det vera ei dynamisk utstilling som formidlar oppdatert tverrfagleg kunnskap i tidsaktuelt format relatert til dei nemnde tema.

Folgefonnsenteret skal løfta innsatsen på nasjonal kunnskapsformidling kvantitativt og kvalitativt, stimulere nysjerrighet og interesse for naturkunnskap og auka forståinga for samanhengar i naturen. Senteret skal samstundes styrkje interessa for forskning, forvaltning og næringsliv og for berekraftig bruk av ressursane på Jorda, og bidra til å trekke unge og vaksne ut i naturen. Senteret skal ha utgangspunkt i Folgefonna nasjonalpark, bre- og klimaforskning ved Bjerknnessenteret, marin forskning ved Havforskningsinstituttet og i næringslivet.

Målgruppene er barn og unge, allmennhet generelt, reiselivsnæring og beslutningstakarar i privat og offentleg sektor. Folgefonnsenteret skal stimulere lysta til å stilla spørsmål og å finna svar gjennom observasjonar, forskning og læring. Folgefonnsenteret skal halda eit internasjonalt og fagleg høgt nivå på formidlinga.

Eit vesentleg mål for senteret er at det skal verte eit nav der nye verksemdar i det regionale reiselivet, særleg knytt til "opplevingsturisme" kan utvikle produkt, kome i kontakt med kundar og finne saman.

Resultat

Utstillingane i Folgefonnsenteret vil skapa ein attraksjon med kontinuerleg og oppdatert forsknings- og kunnskapsformidling retta mot turistar, allmenhet, barn og unge og skulesektor. Utstillingene skal være forståelege, spennande, og moderne, ved bruk av tidsaktuelle digitale og interaktive format. Dei skal inspirere til aktivt friluftsliv og å ta i bruk den unike naturen i bre- og fjordlandskapet.

Effektar

Folgefonnsenteret vil vera med og bidra til verdiskaping i regionen, meir trafikk hos aktivitetsbedriftene våre og inspirasjon til etablering av fleire bedrifter basert på natur og friluftsliv. Senteret vil med samarbeidet med grunnskular, undervisningsinstitusjonar, vidaregåande skular og universitetsmiljø bli ein samarbeidspart som bidreg til auka kunnskap og forståing om samanhengar i naturen.

Dette vil visa att i besøkstal på turmål, attraksjonar, overnattingsstatistikkar og resultat hos innfallsportar og besøksmål rundt i våre 5 kommunar rundt Folgefonna.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Arbeidet med å samle inn materiale til utstillinga og vurdere tekniske løysingar på stasjonane er allerede i gong og vil vera ein fortløpande prosess heilt til alle stasjonane i utstillinga er ferdigstilte, våren 2017.

Budsjettplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Følgefonna nasjonalpark	250 000					250 000
Havet og den djupe fjorden	250 000					250 000
Undervisningsopplegg	500 000					500 000
Vatnet sin syklus på jorda	2 000 000					2 000 000
						SUM 3 000 000

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	2018	2019	SUM
Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland	3 000 000					3 000 000
						SUM 3 000 000

Geografi

1227-Jondal, 1228-Odda, 1231-Ullensvang, 1224-Kvinnherad, 1211-Etne

Vedlegg

Dokumentnamn	Filstorleik	Dato
Søknad_innhald_HFK_02.10.15_HNNmidlar.pdf	807 347	02.10.2015